

Најновији покушаји у здравственој политици у погледу рационализације преписивања рецепата свакако су за похвалу, међутим, начин на који је то замишљено више је него аматерски, и само још један тег око врата дављеника који се зове здравство. Аматеризам ове акције Министарства здравља огледа се у чињеници да се рационализација здравствене службе не постиже рестриктивним административним мерама, већ стандардизацијом здравствене службе.

Оно што је више него забрињавајуће јесте чињеница да професионалне асоцијације, који су биле у обавези да учествују у овом пројекту, не реагују на ове потезе владе. Ова удружења су кључна у креирању, праћењу и анализи свих проблема у здравству, едукацији, стварању свеопште атмосфере поштовања према лекарима и заштити пацијената и њиховог достојанства. Још тужнија, готово депресивна, јесте чињеница да политичке странке, које имају толико чланова међу докторима да би могле да отворе медицинске факултете, нису нашле за сходно да прокоментаришу како овај потез Министарства здравља, тако ни све остале за свих ових 6–7 година. Њихова доминантна преокупација је фолк политика и отимање власти.

Медији, нажалост, учествују врло активно у овом новокомпонованом политичком вашару, стварајући атмосферу песимизма, хаоса и примитивизма. Најбољи доказ је мноштво афера око корупције у здравству, непроверене изјаве и коментари, непрофесионалне анализе које не би требало да имају места ни у локалним новинама. Сетимо се само ситуације око афере да се пацијентима „краду“ органи у појединим болницама. Некритичност у коментарисању овог догађаја добила је толике размере да је ова вест била објављена чак и на првом програму РТС-а. Ове апсурдне ситуације остају, готово по правилу, без озбиљнијих коментара свих релевантних структура у друштву, осим понекад, Министарства здравља које целу ствар пројектује кроз социјалну и/или политичку призму, не улазећи у суштину проблема.

Недостатак колективне свести је условио врло озбиљан феномен, општу некритичност друштва, што се одражава и у здравству. Највећи феномен и парадокс у српској новијој историји јесте завера српске нације над самом собом, односно обезвређење наше колективне свести. Да ли наша колективна свест постаје жртва светске глобализације, како економске, тако и информацијске, па и културне, време ће несумњиво показати, али већ сада многе чињенице упућују на такав закључак.

Критичност друштва, исто тако, према многим друштвеним појавама је често врло смањена и утопљена у мноштву апсурда. Диктатура примитивизма и непрофесионалности је толико узела маха да нема сегмента живота који је поштеђен ових патолошких појава. Непостојање друштвене елите је критично за многе ствари које су се десиле или ће се десити. Нажалост, наша елита је већ деценијама предмет политичких манипулација странака, посебно у професионалним телима и асоцијацијама. Најтужнија појава је свакако деловање интелектуалаца кроз перспективу политичких странака који у оваквом амбијенту не могу да имају лидерску улогу у друштву.

Стандардизација здравствене службе је и најбоља рационализација

Када је реч о преписивању рецепата, стандардизација здравствене службе значи да се рецепт може преписати једино у контексту прегледа или саветовања пацијента искључиво у службеном амбијенту, тј. ординацији. Затим, треба имати у виду да је наш здравствени систем базиран добрим делом на специјалистичким службама, што је суштинска разлика, и у неким случајевима, предност нашег здравственог система у односу на западни који је базиран на примарној здравственој заштити лекара опште праксе. Дакле, лишити важног носиоца здравства преписивања рецепта је нерационално, скупо и унеће додатну конфузију у наш већ конфузни здравствени систем. Уз то, свести општу праксу на преписивање (прописивање) лекова уместо да се ова служба квалитативно унапреди и модернизује је тешка грешка. Додуше, у многим здравственим системима постоје рестрикције у преписивању одређених лекова, али је то у врло јасно дефинисаним ситуацијама када се ради о скупом леку, а претходни нису дали резултате. На крају забрањивати докторима да преписују рецепте је недопустива дискриминација професије, без обзира на тешка финансијска оптерећења настала услед некритичног преписивања лекова.

Неке од апсурдности новог закона о преписивању лекова

Апсурдности новог закона о преписивању лекова су бројне и тешко да се могу набројати у овом чланку. Њихов заједнички именитељ је конфузија, расипање времена и умножавање постојећих проблема који ће се тешко решити у садашњем здравственом систему. Узмимо, на пример, ситуацију у којој лекар опште праксе не може да препише лекове за педијатријске пацијенте, а реч је о баналној упали крајника пацијента старог десет година коме је довољно преписати терапију пеницилином у трајању 5–7 дана. Затим, замислимо ситуацију где кардиолог који је прегледао пацијента због болова у

грудима не може да препише нитроглицерин таблете или спреј који су лекови од највеће хитности, па овај пацијент мора да иде код изабраног лекара, а у међувремену може да се догоди напад срчане ангине и да напрасно умре. У исто време ако овај пацијент не добије срчани напад због новог прописа, добиће, можда, ако пожели да купи лек цијалис (или вијагру) у приватној апотеци где су ови лекови у слободној продаји (цијалис је, наиме строго контраиндикуван да се узима код пацијената који имају исхемичну болест срца или повишен крвни притисак).

Беда у здравству или здравство у беди

Ситуација у здравству је најдрастичнији доказ друштвене кризе и апсурда. То се пре свега огледа у веома застарелој организацији здравствене службе која не одговара садашњем времену високе технологије. Последица ове некомпетентне организације је друштвени амбијент који је извор системских грешака. Однос приватне медицине и јавног здравства је у потпуном расцепу, концепција примарне здравствене заштите погрешна и старомодна, ургентна медицина апстрактан појам, концепција рада општих болница из прошлог века, а корупција у здравству „цвета“.

Здравље је код нас било и остало искључиво друштвена категорија, а здравствени систем сервант социјалног мира и спокоја. Докторска професија се деградира из дана у дан, доктори све више постају бирократе, серванти друштвене хипокризије и свеопште дезоријентације, сабијени у сендвичу посткомунистичке идеологије и периода транзиције, обесправљени и понижени, сведени на ситне извршиоце рутинских задатка који се зове здравље. Међутим, и под таквим околностима доктори, медицинске сестре, техничари и све пратеће службе остварују у појединим сегментима медицине врхунске резултате, речју, светске.